

ВОЕННА АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ“

РЕЦЕНЗИЯ

от Георги Стоянов Карастоянов, д.пс.н. , професор в катедра „Психология и лидерство“, Факултет „Национална сигурност и отбрана“, ВА „Г. С. Раковски“, София, 1504, бул. „Евлоги и Христо Георгиеви“ № 82, тел. 92 26529

за научните трудове, представени по конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ за граждански служител, в научна секция „Стратегически изследвания на сигурността и отбраната“ на Институт „Перспективни изследвания за отбраната“ на Военна академия „Г. С. Раковски“, в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, обявен със заповед № СИ29-РД03-279/03.11.2022 г. на началника на ВА „Г. С. Раковски“ и публикуван в Държавен вестник бр. 93/22.11.2022 г.

на кандидата: доктор Теодора Виткова Георгиева,
главен асистент в катедра „Национална и международна сигурност“

София, 2023

Рецензията е възложена с решение отразено в протокол №1 от 06.02.2023 г. на Научното жури, определено със Заповед No СИ29-РД03-01/03.01.2023 г. на Началника на ВА „Г. С. Раковски“. Подадените документи отговарят на основните изисквания на Закона за развитието на академичния състав в Република България за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Единствен кандидат по конкурса е д-р Теодора Виткова Георгиева, главен асистент в катедра „Национална и международна сигурност“, факултет „Национална сигурност и отбрана“ на ВА „Г. С. Раковски“.

1. Кои трудове от представените от кандидата се приемат за оценка от рецензента.

Списъкът с научните трудове, представени от кандидата, съдържа 23 заглавия. Посочените заглавия са разпределени, както следва: 1 монография (2022 г.), 1 книга на базата на защитен дисертационен труд (2022 г.), 1 студия (в съавторство), 1 глава от колективна монография в международно издание (2013 г.), 3 статии и 16 доклада. Статиите са публикувани в: 1 статия в сп. Военен журнал, 1 статия в учебник „Военна психология и лидерство“ и 1 статия в Българско списание по психология. Преобладаващата част от докладите са представени на научни конференции на НВУ „В. Левски“(10) и на ВА „Г. С. Раковски“ (3). 5 от публикациите са на английски език , като 3 от тях са публикувани в международни издания.

Справката за изпълнение на минимални национални изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология за глас д-р Теодора Виткова Георгиева показва сума от 480 точки, което покрива законовите изисквания.

Не се рецензира публикация № 5, книга на базата на защитен дисертационен труд, издадена през 2022 (*Личностни стратегии в преследване на щастието*. ИК „Виджи“). Книгата е с обявени рецензенти, тези на дисертационния труд – проф. Величков и проф. Байчинска, и не може да се прецени дали е доразвитие на изследванията на дисертационния труд, тъй като липсват анализирани литературни източници след 2003 г, а тази тема е сред най- изследваните от психолози включително и в България.

2. Обща характеристика на научноизследователската, научно- приложната и педагогическата дейност на кандидата.

Кандидатът д-р Георгиева притежава бакалавърска и магистърска степен по психология от Софийски университет „Св. Климент Охридски“. През 2006 г. придобива образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.2. Психология в Института по психология на БАН.

Д-р Георгиева работи във ВА „Г. С. Раковски“ от 2006 г., когато е избрана за асистент в катедра „Стратегическо лидерство“ и до 2009 година вече е главен асистент. От 2009 до 2022 година е главен асистент в секция „Стратегически изследвания на сигурността и отбраната“, Институт „Перспективни изследвания за отбраната“. В момента д-р Теодора Георгиева е „главен асистент“ в катедра „Национална и международна сигурност“.

Главното, което характеризира кандидата в конкурса д-р Георгиева като главен асистент в ИПИО е научно-приложната и научно изследователската дейност, изразяваща се в планирането, подготовката и провеждането на изследвания в сектора за сигурност и отбрана

Кандидатът е участвал в социологически проучвания във ВА „Г. С. Раковски“ за мнението на обучаемите за качеството на обучението, за определяне рейтинга на членове на академичния състав за целите на научното атестиране, проучване мнението на новопостъпилите студенти за ефективността на рекламната кампания. Д-р Георгиева е участвала в екипи за извършване на научно-приложни изследвания, възлагани от Министерство на отбраната по проучване на военно-професионалната реализация на офицерите от випуските на висшите военни училища и Военна академия „Г. С. Раковски“, проучване на мнението на експерти от въоръжените сили за придобиване на нов тип боен самолет, изследване на организационния климат във формированията и структурите на Въоръжените сили на Република България и др. Участвала е и в международен проект „Експериментално оценяване на военнослужещи, изпълняващи военна служба в състава на български или многонационални формирования извън територията на Република България.“ През последните години д-р Теодора Георгиева участва в работни и експертни групи, съставени за разработване на въпросник в приложение към Наредба № Н-3, провеждане на Стратегически преглед на сигурността и отбраната, изготвяне на функционален анализ на ВА „Г. С. Раковски“. В момента участва като експерт в проект по Национална научна програма „Сигурност и отбрана“.

Била е научен секретар на секция в ИПИО.

3. Становище относно наличието или липсата на плагиатство.

В процеса на работата ми в състава на научното жури не е получаван неанонимен и мотивиран писмен сигнал за установяване на плагиатство в публикациите на кандидата по конкурса.

4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата.

В периода 2006-2009 година д-р Георгиева е водила отделни лекции в магистърски програми по дисциплината „Военна психология и лидерство“ със слушателите от факултет „Командно- щабен“ на Академията. В периода 2018 – 2021 година е водила част от лекциите и практическите занятия по избираемата дисциплина „Проучване на общественото мнение“ от магистърска програма „Психология в сигурността и отбраната“. През зимния семестър на учебната 2022-2023 кандидатът е водил лекции и упражнения по избираемата дисциплина „Водене на преговори“ със студенти от Факултет „Национална сигурност и отбрана“. Не е представена информация в кои други магистърски програми кандидатът е извършвал педагогическа дейност

5. Основни научни резултати и приноси.

Представените публикации за участие в конкурса могат условно да бъдат разпределени в няколко тематични групи, с аргументирани приноси, както следва:

1. Теоретични концептуализации и изследвания върху брака (семействата) на военнослужещите – публикации №№№ 3, 7.5, 7.6, 7.7, 7.8.

Публикациите се отличават с мултидисциплинарен подход към проблема, като е направен добър теоретичен обзор на релевантната чуждестранна литература. Хабилизационния труд е посветен на изключително важен проблем за Въоръжените сили. В структурно отношение основната част е структурирана в 5 раздела. Погледнато от друг ъгъл текста може да бъде разгледан от една страна като теоретичен обзор

на проблема, и от друга страна вторичен анализ на резултати от социологически проучвания проведени от Института за перспективни изследвания за отбраната (ИПИО) на ВА „Г. С. Раковски“ през 2015 и 2017 година. Теоретичната част може да се приеме за научен принос в изясняване и обобщаване на важни постановки в областта и приемам, че той е добра основа за продължаване на изследванията на брака и семейството в контекста на военна служба. Емпиричната социологическа част позволява на основата на откритите закономерности да се проведат сериозни психологически изследвания. Що се отнася до интерпретацията на резултатите от емпиричното изследване, не мога да преценя каква част е дело на кандидата и по какво се различава от Докладите на ИПИО (2015, 2017) тъй като липсват необходимите документи. Написаното позволява да определим монографичния труд като мултидисциплинарен, включващ приноси от социология, публична администрация, военно дело, психология. Темата предполага по-задълбочен социално психологически анализ, но вероятно това е ограничено на практика от данните получени от емпиричните социологически изследвания. В четири публикации теоретично се изследват удовлетвореността и стабилността на брака и възможни терапевтични подходи (7.5, 7.7, 7.8) и е проведено емпирично изследване, което представя резултати и интерпретации (7.6), които обогатяват знанията по проблема, особено в контекста на военната среда, което приемам за приносен момент.

2. Емпирични изследвания с психологическа или мултидисциплинарна насоченост в областите на структура на личността, междуличностна съвместимост, ценности, трудови цели, компетентности на офицери, институционални способности за противодействие на хибридни заплахи (публикации №№ 7.2, 7.3, 7.13, 7.14, 7.17, 7.18).

Приносите са научно приложни и са свързани с адаптиране на кратка форма на Петфакторен въпросник за личността в извадка от военнослужещи, репликирани изводи, които се отнасят до взаимовръзките между базисни психологически конструкти като личностни черти, личностни предпочитания, ценности и трудови цели, формулирани изводи за институционалните възможности на Република България за противодействие на хибридните заплахи.

3. Изследване на организационния климат и междуличностната съвместимост (публикации №№ 7.1, 7.15, 7.16, 7.19)

Адаптирани са въпросници за организационен климат, използването на които във военна среда би подпомогнало разбирането и управлението на организационния климат във военните формирования. Изследвани са факторите свързани с междуличностната съвместимост, дефинирана от петте фактора на личността и типологията по Юнг и Майерс-Бригс, което би подпомогнало управленската дейност.

4. Изследване на качеството на обучение (публикации №№ 7.9, 7.10, 7.11, 7.12)

Имат приложен принос, защото позволяват да се оцени ефективността на съществуващия модел на обучение във ВА „Г. С. Раковски“ и да се предприемат коригиращи мерки за оптимизиране на образователния процес.

6. Оценка на значимостта на приносите за науката и практиката.

Основните резултати и приносни моменти в представените за рецензирани трудове професионално направление 3.2. Психология са

свързани с изследванията на семействата на военнослужещите, междуличностната съвместимост, и трудови цели. Те обогатяват съществуващото знание като поставят добра основа за продължаване на изследванията в подкрепа на повишаване на ефективността на Въоръжените сили.

Част от представените за рецензиране текстове са в професионално направление „Социология“ и „Национална сигурност“ и имат приложна стойност от гледна точка на използването им за вземане на управленски решения и оптимизиране на процесите във Военната академия и Въоръжените сили.

Кандидатът е посочил изискуемите цитирания за което са представени съответните документи или при проверка се оказаха коректни.

7. Оценка в каква степен приносите са дело на кандидата.

От всичките представени 23 научни труда по обявения конкурс 14 броя са самостоятелни, а за останалите в съавторство са представени разделителни протоколи. Всичко това ми дава основание да заявя, че представените в конкурса научни трудове и приносите в тях са лично дело на кандидата.

8. Критични бележки за рецензираните трудове.

Рецензираните трудове бих спечелили, ако кандидата използва изследвания и на български психолози в областта на компетентностите и компетентностните модели, работната и семейната среда, психология на личността, межкултурните различия, социално психологическия климат в организацията.

В част от публикациите преобладава констатиращия социологически подход, без допълнителни психологически или социално психологически анализи, вероятно заради използвания инструментариум. Поставена е добра основа, и би било полезно от научна и институционална гледна точка да бъде разширена и задълбочена и чрез използване на психологически методи на изследване и съответните анализи и интерпретации.

Бих препоръчал в бъдещата си изследователска дейност кандидата да публикува резултатите от изследванията си в научни психологически издания като Българско списание по психология, Психологични изследвания и участва в научни психологически конференции, така че резултатите от изследванията да бъдат представени подобаващо пред психологическата общност.

9. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът смята, че следва да вземе отношение.

Не съм работил през последните години с кандидата и нямам общи публикации.

10. Заключение.

Представената от кандидата в конкурса доктор Теодора Виткова Георгиева документация и научна продукция отговарят на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане за заемане на академичната длъжност „доцент“.

11. Оценка на кандидатите.

Оценката ми за научните трудове на доктор Теодора Виткова Георгиева, главен асистент в катедра „Национална и международна сигурност, единствен участник в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ в научна секция „Стратегически изследвания на сигурността и отбраната” на Институт „Перспективни изследвания за отбраната” на Военна академия „Г. С. Раковски”, в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, обявен със заповед № СИ29-РД03-279/03.11.2022 г. на началника на ВА „Г. С. Раковски“ и публикуван в Държавен вестник бр. 93/22.11.2022 г. е

„положителна“.

Предлагам на уважаемото научно жури доктор Теодора Виткова Георгиева да бъде избрана в конкурса и предложена да заеме академичната длъжност „доцент“ във ВА „Г. С. Раковски“.

23.02.2023 г.

Рецензент:

Професор д.пс.н Георги Карастоянов

REVIEW

by Georgi Stoyanov Karastoyanov, Ph.D. , professor in the Department of Psychology and Leadership, Faculty of National Security and Defense, Rakovski National Defence College, Sofia, 1504, note Evlogi and Hristo Georgievi" No. 82, phone 92 26529

for the scientific papers presented in the competition for the academic position of "associate professor" for a civilian employee, in the scientific section "Strategic studies of security and defense" of the DARI of Rakovski National Defence College, in the field of higher education 3. Social, economic and legal sciences, professional direction 3.2. Psychology, announced by order No. CH29-RD03-279/03.11.2022 of the head of the Rakovski National Defence College and published in the State Gazette № 93/22.11.2022

of the candidate: Doctor Teodora Vitkova Georgieva,
senior assistant in the Department of National and International Security

Sofia, 2023

The opinion was assigned with a decision reflected in protocol No. 1 of 06.02. 2023 of the Scientific Jury, determined by Order No. ЧИ29-RD03-01/03.01.2023 of the Head of the Rakovski National Defence College. The submitted documents meet the basic requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria for the occupation of the academic position " associate professor ".

The only candidate in the competition is Dr. Teodora Vitkova Georgieva, chief assistant in the National and International Security department, National Security and Defense Faculty of the Rakovski National Defence College.

1. Which of the works presented by the candidate are accepted for evaluation by the reviewer.

The list of scientific works, publications and teaching aids presented by the candidate contains 23 titles. The listed titles are distributed as follows: 1 monograph (2022), 1 book based on a defended dissertation (2022), 1 study (co-authored), 1 chapter of a collective monograph in an international edition (2013), 3 articles and 16 reports. The articles were published in: 1 article in the Military Journal, 1 article in the textbook "Military Psychology and Leadership" and 1 article in the Bulgarian Journal of Psychology. The predominant part of the reports were made at scientific conferences of the National Military University "V. Levski"(10) and of Rakovski National Defence College (3). 5 of the publications are in English, with 3 of them published in international editions.

The certificate of fulfillment of minimum national requirements for occupying the academic position of associate professor in the field of higher education 3. Social, economic and legal sciences, professional direction 3.2. Psychology Dr. Teodora Vitkova Georgieva shows a sum of 480 points, which meets the legal requirements.

Publication No. 5, a book based on a defended dissertation published in 2022 (Personal Strategies in the Pursuit of Happiness) is not reviewed. The book has announced reviewers, those of the dissertation work - Prof. Velichkov and Prof. Baychinska, and it cannot be judged whether it is a further development of the research of the dissertation work, since there are no analyzed literary sources after 2003, and this topic is among the most - those studied by psychologists, including in Bulgaria.

2. General characteristics of the candidate's research, applied and pedagogical activities.

Candidate Dr. Georgieva holds a bachelor's and master's degree in psychology from "St. Kliment Ohridski" Sofia University. In 2006, he acquired the educational and scientific degree "doctor" in professional direction 3.2. Psychology at the Institute of Psychology of the BAS.

Dr. Georgieva has been working at Rakovski National Defence College since 2006, when she was selected as an assistant in the Strategic Leadership department, and by 2009 she was already the chief assistant. From 2009 to 2022, he was a chief assistant in the "Strategic Security and Defense Studies" section, DARI. Currently, Dr. Teodora Georgieva is a "chief assistant" in the Department of National and International Security.

The main thing that characterizes the candidate in the competition, Dr. Georgieva, as the main assistant in the DARI is the scientific - applied and scientific research activity expressed in the planning, preparation and conduct of research in the security and defense sector.

The candidate has participated in sociological surveys at the Rakovski National Defence College on the opinion of students about the quality of education, to determine the rating of members of the academic staff for the

purposes of scientific certification, survey the opinion of newly admitted students on the effectiveness of the advertising campaign. Dr. Georgieva participated in teams for conducting scientific and applied research commissioned by the Ministry of Defense to study the military-professional realization of the officers from the graduates of the higher military schools and Rakovski National Defence College, a study of the opinion of experts from the armed forces on the acquisition of a new type of combat aircraft, a study of the organizational climate in the formations and structures of the armed forces of the Republic of Bulgaria, etc. She also participated in an international project "Experimental evaluation of military personnel performing military service in Bulgarian or multinational formations outside the territory of the Republic of Belarus." In recent years, Dr. Teodora Georgieva has participated in working and expert groups formed to develop a questionnaire in an appendix to Regulation No. H-3, conducting a Strategic Review of Security and Defense, preparing a functional analysis of the Rakovski National Defence College. He is currently participating as an expert in a project under the National Science Program "Security and Defense".

She was the scientific secretary of a section at DARI.

3. Opinion on the presence or absence of plagiarism.

In the process of my work as a member of the scientific jury, no non-anonymous and motivated written report was received to establish plagiarism in the publications of the candidate for the competition.

4. Evaluation of the pedagogical preparation and activity of the candidate.

In the period 2006-2009, Dr. Georgieva led separate lectures in master's programs in the discipline "Military Psychology and Leadership" with students

from the Command Staff Faculty of the Academy. In the period 2018 - 2021, she led part of the lectures and practical classes on the optional discipline "Public Opinion Research" from the master's program "Psychology in Security and Defense". During the winter semester of the academic year 2022-2023, the candidate led lectures and exercises on the optional discipline "Negotiation" with students. No information is provided in which other master's programs the candidate has carried out teaching activities

5. Main scientific results and contributions.

The publications submitted for participation in the competition can be conditionally divided into several thematic groups, with reasoned contributions, as follows:

1. Theoretical conceptualizations and research on the marriage (families) of military personnel - publications No. No. 3, 7.5, 7.6, 7.7, 7.8.

The publications are distinguished by a multidisciplinary approach to the problem, with a good theoretical overview of the relevant foreign literature. The thesis is devoted to an extremely important problem for the Armed Forces. Structurally, the main part is structured in 5 sections. Seen from another angle, the text can be considered, on the one hand, as a theoretical overview of the problem, and on the other hand, a secondary analysis of the results of sociological surveys conducted by the DARI of the Rakovski National Defence College in 2015 and 2017. The theoretical part is a scientific contribution in clarifying and summarizing important statements in the field, and I believe that it is a good basis for further research on marriage and the family in the context of military service. The empirical sociological part allows serious psychological research to be conducted on the basis of the discovered regularities. As for the interpretation of the results of the empirical research, I cannot judge how much of it is the work of the candidate and how it differs from the DARI Reports (2015, 2017) as the necessary documents are missing. What has been written

allows us to define the monographic work as multidisciplinary, including contributions from sociology, public administration, military affairs, psychology. The topic suggests a deeper social psychological analysis, but this is probably limited in practice by the data obtained from empirical sociological research. Four publications theoretically examine marital satisfaction and stability and possible therapeutic approaches (7.5, 7.7, 7.8), and conduct empirical research that presents results and interpretations (7.6) that enrich knowledge of the issue, particularly in the military context. which I take as a contributing moment.

2. Empirical research with a psychological or multidisciplinary focus in the areas of personality structure, values, work goals, officer competencies, institutional capabilities to counter hybrid threats (publications No. 7.2, 7.3, 7.13, 7.14, 7.17, 7.18).

The contributions are scientifically applied and related to the adaptation of a short form of the Five-Factor Personality Questionnaire in a sample of military personnel, replicated findings that relate to the interrelationships between basic psychological constructs such as personality traits, personal preferences, values and work goals, formulated findings about the institutional possibilities to counter hybrid threats.

3. Research on organizational climate and interpersonal compatibility (publications No. 7.1, 7.15, 7.16, 7.19).

Organizational climate questionnaires have been adapted, the use of which in a military environment would help to understand and manage the organizational climate in military formations. The factors related to interpersonal compatibility, defined by the five factors of personality and typology according to Jung and Myers-Briggs, which would support managerial activity, were investigated.

4. Study of the quality of education (publications No. 7.9, 7.10, 7.11, 7.12)

They have an applied contribution, because they allow to evaluate the effectiveness of the existing training model in Rakovski National Defence College and take corrective measures to optimize the educational process.

6. Evaluation of the significance of contributions for science and practice.

The main results and contributing moments in the professional direction presented for reviewed works 3.2. Psychology is concerned with the study of military families, interpersonal compatibility, and work goals. They enrich existing knowledge by laying a good foundation for continued research in support of increasing the effectiveness of the Armed Forces.

Some of the texts submitted for review are in the professional field of "Sociology" and "National Security" and have an applied value from the point of view of their use for making management decisions and optimizing processes in the VA and the Armed Forces.

The candidate has indicated the required citations for which the relevant documents have been submitted or proved to be correct upon verification.

7. Assessment to what extent the contributions are the work of the candidate.

Out of all the 23 scientific works presented in the current competition, 14 are independent, and for the rest, separate protocols have been presented in co-authorship. All this gives me reason to state that the scientific works presented in the competition and the contributions in them are the personal work of the candidate.

8. Critical notes on peer-reviewed works.

The reviewed works would win if the candidate also uses research by Bulgarian psychologists in the field of competences and competence models, the work and family environment, personality psychology, intercultural differences, the social psychological climate in the organization.

In some of the publications, the ascertaining sociological approach prevails, without additional psychological or social psychological analyses, probably because of the tools used. A good foundation has been laid, and it would be useful from a scientific and institutional point of view to expand and deepen it also by using psychological research methods and relevant analyzes and interpretations.

I would recommend that in his future research activities, the candidate publishes his research results in scientific psychological publications such as Bulgarian Journal of Psychology, Psychological Research and participates in scientific psychological conferences, so that the research results are properly presented to the psychological community.

9. Personal impressions and other matters on which the reviewer thinks he should take a stand.

I have not worked in recent years with the candidate and have no publications in common.

10. Conclusion.

The documentation and scientific production submitted by the candidate in the competition, doctor Teodora Vitkova Georgieva, meet the requirements of

the Law for the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its application for the academic position of associate professor.

11. Evaluation of candidates.

My assessment of the scientific works of Dr. Teodora Vitkova Georgieva, chief assistant in the Department of National and International Security, the only participant in the competition for the academic position of associate professor, in the scientific section "Strategic Studies of Security and Defense" of the DARI of the Rakovski National Defence College, in the field of higher education 3. Social, economic and legal sciences, professional direction 3.2. Psychology, announced by order No. ЦИ 29-RD03-279/03.11.2022 of the head of the Rakovski National Defence College and published in the State Gazette no. 93/22.11.2022 is

"positive".

I propose to the scientific jury that Dr. Teodora Vitkova Georgieva be selected in the competition and proposed to occupy the academic position of "associate professor" at the Rakovski National Defence College.

23/02/2023

Reviewer: